

Joensuun kaupunki
kirjaamo@joensuu.fi

Lausunto Joensuun seudun yleiskaava 2040:n rakennemalliskenaarioista

Joensuun seudun yleiskaava 2040-työssä on siirrytty osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta rakennemalliskenaarioihin. Lausuttavana ja erilaisina skenaarioina on esitetty neljä eri vaihtoehtoa. Skenaariot ovat tasapainoinen yhdyskuntarakenne, tehokas täydennysrakentaminen, kehittyvä joukkoliikenne sekä laajenevat alakeskukset. Rakennemallien lisäksi on esitetty elinkeinoalueiden tyypittely. Kaupunki toteaa skenaariomalleista, että lopullinen ratkaisu tulee olemaan yhdistelmä tai synteesi eri skenaarioista eikä niinkään jokin edellä mainituista skenaarioista.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto lausuu rakennemalliskenaarioista seuraavaa:

Rakennemalliskenaariot on laadittu yleisellä tasolla ja erityisesti asumisen ja elinkeinotoiminnan teemoista käsin. Rakennemalleista puuttuvat tai ei ole otettu käsittelyyn esimerkiksi luonnon- ja kulttuuriympäristön eikä virkistysten kokonaisuuksia, jotka ovat toisaalta keskeinen ja tärkeä osa Joensuun seudun rakennetta myös asumisen ja elinkeinojen sijoittumisen näkökulmasta. Lisäksi esimerkiksi liikenneteema puuttuu kartalta ehkä yhteystarpeita lukuun ottamatta. Yhteystarpeiden tarkempaa sisältöä ei ole kuitenkaan tarkemmin avattu. Maakuntaliitto esittää puuttuvien teemojen sisällyttämistä tavalla tai toisella rakennemalleihin olemassa olevien selvitysten pohjalta tai sitten perustelua, jos ne sisällytetään mukaan vasta kaavaratkaisuissa.

Maakuntaliitto näkee kannatettavana kaavoittajan esityksen siitä, että lopullinen ratkaisu on yhdistelmä tai synteesi eri skenaarioista. Erilaiset vaihtoehdot antavat hyvän pohjan miettiä ratkaisua, tutkia ratkaisujen vaikutuksia, kuulla osallisia sekä pohtia minkälaisia asioita yleiskaavalla kannattaa ja voi ohjata.

Rakennemallien lisäksi lausuntopyyntöaineistossa on mukana elinkeinoalueiden tyypittely. Tyypittely vaikuttaa perustuvan vahvasti puhtaaseen siirtymään ja energiamurrokseen mikä on toisaalta erinomainen strateginen valinta. Varjopuolena se voi maakuntaliiton mielestä antaa todellisuutta suppeamman kuvan seudun elinkeinojen laajasta kehittämisestä. Kartalle on toki nostettu kolme erillistä matkailun kohdetta, mutta yleiskaava-alueelta voisi löytyä myös muita matkailun ja virkistysten kannalta merkittäviä kehitettäviä kohteita.

Joensuun seudun yleiskaava-alue käsittää siten laajan alueen hyvin monentyyppisiä ja monenlaisia alueita tiiviisti rakennetusta kaupunkialueesta lähitaajamiin ja kuntakeskuksiin sekä myös laajoja haja-asutusalueita. Yleiskaava-alueesta Joensuu, Liperi ja Kontiolahti muodostavat maakuntakaavassa sekä käytännössä jo yhtenäisen toiminnallisen alueen kuntarajoista välittämättä. Myös Outokumpu ja Polvijärvi kuuluvat tähän kokonaisuuteen mutta vähän löyhemmin mm. pendelöinnin ja asiointiliikenteen kautta. Seudun yleiskaavatyössä olisikin tärkeää tunnistaa eri alueiden vahvuudet ja

heikkoudet ja pyrkiä löytämään kaavallisia ratkaisuja edistämään alueiden kehittymistä ja elinvoiman syntymistä koko yleiskaava-alueella.

Kaavalla tulisikin mahdollistaa erilaisia toimintoja selvityksiin perustuen, mutta huomioida myös alueelliset realiteetit. Maakuntaliiton näkökulmasta lopullista ratkaisua mietittäessä tulisi keskittyä maakuntakaavamerkintöjen suunnittelumääräystenkin ohjaamana siihen, että ratkaisuilla muun muassa:

- Luodaan Joensuun seudun elinvoimaa ja pitovoimaa ja niiden edelleen vahvistamista kaupunkiseudun kehittämisen kohdealueen merkinnän mukaisesti eli suunnitellaan yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta tärkeää ylikunnallisesti aluetta, joka kuuluu läheisesti kaupunkiseudun vaikutukseen asumisen, palvelujen, elinkeinotoiminnan ja työpaikkaliikenteen kautta,
- mahdollistetaan Joensuun kaupunkikeskusta valtakunnallisesti vetovoimaisena erikoiskaupan ja hallinnon palvelukeskuksena,
- hyödynnetään laajasti nykyistä taajama- ja kylärakennetta, jotta eheytetään yhdyskuntarakennetta ja tuetaan palveluja ja niiden säilymistä,
- edistetään kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen olosuhteita sekä tietoliikenneyhteyksien kehittämistä,
- säilytetään ja kehitetään viherverkostoa ja viheryhteyksiä, virkistys ja vapaa-ajanverkostoja sekä niiden jatkuvuutta,
- turvataan laajat ja yhtenäiset peltoalueet muulta rakentamiselta,
- luodaan elinvoimaa ja pitovoimaa,
- mahdollistetaan taajamien ja kylien läheisyydessä kunnissa yleisesti käytettyä rantarakentamisen mitoitus tiiviimpi mitoitus sekä
- turvataan Kuutoskäytävän ja Ysikäytävän kehittämisedellytykset, mukaan lukien logistiikan ja matkailun palvelut, elinkeinoelämän toimintaedellytykset sekä vähähiilinen liikenne.

Maakuntaliitto toteaa lausunnossaan myös, että mikäli luonnoksena lausunnoilla ollut alueidenkäyttölaki hyväksyttäisiin esitetyn mukaisena, poistuisi kuntien yhteisen yleiskaavan alueella jatkossa maakuntakaavan ohjausvaikutus. Tällöin olisi entistä tärkeämpää miettiä, mitä kaikkea seudun yleiskaavalla halutaan ohjata ja millä tarkkuustasolla luonnosvaihetta valmisteltaessa. Nykyisellään maakuntakaava on ollut monilla alueilla ainoa voimassa oleva kaava ja mikäli seudun yleiskaava korvaisi jatkossa maakuntakaavan, maakuntaliitto toivoo huomioitavan tämän myös esimerkiksi haja-asutusalueen merkintöjä kaavoitettaessa.

Kaiken kaikkiaan rakennemalliskenaarioissa tehdyillä valinnoilla on keskeinen merkitys lopullisen kaavaratkaisun taloudellisuuteen, ekologisuuteen ja sosiaaliseen kestävyys- ja hyväksyttävyyteen. Siksikin lopullinen ratkaisu on hyvä olla synteesi, jossa eri näkökulmia huomioidaan, mutta toisaalta myös valintoja on pyritty tekemään. Yhtä tärkeää on, että kaavatyössä ja jatkossa kaavan toteuttamisessa seudun kunnat tekevät yhteistyötä ja pystyvät yhdessä vahvistamaan koko seutukunnan elinvoimaa.

Maakuntaliitto on ollut mukana seudun yleiskaavan valmistelussa, ja maakuntakaavan ja seudun yleiskaavan välinen vuoropuhelu on ollut erinomaista. Maakuntaliitto on

mielellään mukana myös jatkotyössä ja selvityksissä, kun seudun kaavaratkaisuja aletaan hahmottelemaan.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Markus Hirvonen
maakuntajohtaja

Lisätietoja:
Heikki Viinikka, maankäyttöasiantuntija
etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi
puh. 050-5937269

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Voitte tarkastaa allekirjoituksen oikeellisuuden kirjaamosta.